

Bilişsel Duygu Düzenleme Ölçeği Çocuk Formunun (BDDÖ-Tç)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Bilişsel Duygu Düzenleme Ölçeği Çocuk Formunun (BDDÖ-Tç)*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17911>

Özet

Bilişsel Duygu Düzenleme Ölçeği Çocuk Formunun (BDDÖ-Tç) bu adaptasyonu, 9-11 yaş grubu Türk çocukların olumsuz yaşam olayları karşısında kullandıkları Bilişsel Duygu Düzenleme stratejilerini ölçmek amacıyla geliştirilmiştir. Ölçek, orijinal yapının Türk kültüründeki geçerliliğini ve güvenilirliğini test etmek üzere Büra Kurtulu Karata tarafından 2019 yılında tamamlanan yüksek lisans tezi kapsamında uyarlanmıştır. Yapılan analizler, ölçeğin sekiz boyutlu yapısının istatistiksel olarak mükemmel uyum sağladığını ve güvenilir olduğunu göstermiştir.

Anahtar Kelimeler

Bilişsel Duygu Düzenleme, Çocuk Formu, Uyarlama, 9-11 yaş, Öz saygı, Doğrulayıcı Faktör Analizi, Güvenirlilik.

Yazarlar

Büra KURTOĞLU KARATA

Amaç

Bu ölçeğin temel amacı, uluslararası alanda kullanılan Bilişsel Duygu Düzenleme Ölçeği'nin çocuk formunu Türk kültürüne uyarlamak ve 9-11 yaş aralığındaki çocukların olumsuz olaylara karşı geliştirdikleri bilişsel tepkileri sistematik olarak ölçmektir. Uyarlama çalışması aynı zamanda, bu bilişsel duygu düzenleme stratejileri ile çocukların öz saygı düzeyleri arasındaki potansiyel ilişkileri araştırmayı hedeflemiştir.

Ölçek, psikolojik danışmanlık, klinik psikoloji ve gelişim psikolojisi alanlarında, çocukların adaptif ve maladaptif duygu düzenleme mekanizmalarını belirlemek ve bu mekanizmalara yönelik müdahale programları geliştirmek için sağlam bir araç sunmaktadır.

Yapı (Ölçülen Psikolojik Yapı)

BDDÖ-Tç, bireylerin yaşadıkları olumsuz olaylar sonrasında duygusal tepkilerini yönetmek için kullandıkları bilişsel stratejileri ölçmektedir. Ölçek, her biri 4 maddeden oluşan toplam sekiz alt boyuttan meydana gelmektedir. Bu sekiz boyut, bireyin olayı yeniden değerlendirme, kontrol etme, ruminasyon yapma, kabul etme veya olayın dezerini azaltma gibi farklı bilişsel süreçlerini kapsamaktadır.

Ölçeğin orijinal yapısı, genellikle adaptif (uyum sağlayıcı) ve maladaptif (uyum sağlayıcı olmayan) stratejiler olarak iki ana kategoriye ayrılan bilişsel düzenleme biçimlerini detaylandırmaktadır. Çocuk formunun uyarlaması da bu ayrımı koruyarak, çocukların hangi

stratejileri daha sık kullandığını belirlemeye olanak tanır.

Geçerlik

Ölçeğin geçerlik çalmaları, orijinal yapının Türk Kültüründeki varlığını saptamak amacıyla öncelikli olarak Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) ile gerçekleştirilmiştir. DFA, teorik modelin veriyle ne kadar uyumlu olduğunu gösteren kritik bir analiz yöntemidir.

İkinci bir geçerlik kanıtı olarak ise alt boyutlar arası korelasyonlar hesaplanmıştır. Bu korelasyonlar, parametrik olmayan bir yöntem olan Spearman RHO katsayıları kullanılarak belirlenmiştir. Bu analizler, ölçeğin alt boyutlarının teorik beklentilere uygun olarak birbirleriyle ilişkili olduğunu ve yapısal geçerliğe sahip olduğunu desteklemiştir.

Güvenirlilik

Güvenirlilik analizleri, ölçeğin iç tutarlılığını ve yapısal sağlamlığını göstermektedir. Doğrulayıcı Faktör Analizi sonucunda elde edilen sekiz boyutlu yapının uyum iyiliği değerleri oldukça yüksektir: χ^2 : 706,94, sd: 435, χ^2 /sd: 1,62, IFI: 0,93, CFI: 0,93, NNFI: 0,92, RMSEA: 0,046.

χ^2 'nin serbestlik derecesine oranının (1,62) ikinin altında olması ve RMSEA değerinin (0,046) 0,05'ten küçük olması, modelin veriye mükemmel bir şekilde uyum sağladığını göstermektedir. Diğer uyum indekslerinin (IFI, CFI, NNFI) 0,90'ın üzerinde olması da modelin yeterli düzeyde uyumlu olduğunu kanıtlamaktadır. Alt boyutların iç tutarlılık katsayıları olan Cronbach α değerleri, "olayın değerini azaltma" alt boyutu (0,43) hariç, 0,62 ile 0,84 arasında değişkenlik göstermiştir. Madde toplam korelasyon değerleri incelendiğinde ise en düşük değer M:34 (0,152), en yüksek değer ise M:35 (0,704) olarak bulunmuştur. Bu sonuçlar, genel olarak Cronbach α ve madde toplam korelasyon değerlerinin istatistiksel olarak güvenilir olduğunu göstermiştir.

Faktör Analizi

Ölçeğin faktör yapısı, Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılarak test edilmiştir. Bu analiz, ölçeğin orijinal teorik yapısını (sekiz boyutlu yapıyı) Türk örnekleminde doğrulamayı amaçlamıştır.

DFA sonuçları, ölçeğin sekiz alt boyuttan oluştuğunu ve her bir alt boyutun dört madde içerdiğini teyit etmiştir. Uyum iyiliği indekslerinin mükemmel ve yeterli düzeyde uyumu işaret etmesi, BDDÖ-Tç'nin 9-11 yaş grubu çocuklarda bilişsel duygu düzenleme yapısını başarıyla bir şekilde temsil ettiğini göstermiştir.

Ölçme Aracı Bilgileri

Test Tipi: Uyarlama

Format: Likert 5'li likert tipi derecelendirme

Derecelendirme: (1 = bana hiç uygun değil, 2= bana biraz uygun, 3= bana kısmen uygun, 4= bana çok uygun, 5= bana tamıyla uygun)

Maddeler: Her bir alt boyut 4 maddeden oluşmaktadır. Toplam madde sayısı 32'dir (8 alt boyut x 4 madde).

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Çocuklar

Yaş Grubu: 9-11 yaş

Popülasyon Detayları: Yüksek lisans tezi kapsamında Ankara'daki okullarda öğrenim gören 9-11 yaş grubu öğrenciler.

Test Metodolojisi: Öz bildirim ölçeği.

Anahtar Kelimeler

Bilişsel Duygu Düzenleme, Öz saygı, Çocuk, Cronbach α , Likert Ölçeği, Uyum iyiliği.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Büşra KURTOĞLU KARATAŞ

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Bilgi mevcut değildir.

Bağlantı E-posta Adresi: bkkaratas@ankara.edu.tr

Yazın Adresi: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Şinler ve Ücret: Ölçeğin ticari kullanım veya resmi yayınlarda kullanım için sorumlu yazar ile iletişime geçilmesi gerekmektedir. Yüksek lisans tezi kapsamında geliştirilmiştir.

Test Yılı: 2019 (Uyarlama çalışması'nın tamamlanma yılı).

Kaynaklar

Kurtoğlu-Karataş, B. (2019). *9-11 yaş grubu çocukların bilişsel duygu düzenleme stratejileri ve öz saygı düzeyleri arasındaki ilişki*. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Tez sorgulama linki: tez.yok.gov.tr

Bilişsel Duygu Düzenleme Ölçeği Çocuk Formunun (BDDÖ-Tç) Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçeğin orijinal maddeleri kaynak içerikte sağlanmamıştır; ancak ölçek yapısı hakkında aşağıdaki bilgiler mevcuttur:

Ölçek, toplam 8 alt boyuttan oluşmaktadır.

Her bir alt boyut 4 maddeden oluşmaktadır.

Puanlama 5'li Likert tipi üzerinden yapılmaktadır.

Ölçeğin tam maddelerine ve detaylı analiz sonuçlarına ulaşmak için referans tez incelenmelidir. Orijinal PDF dosyası buradan indirilebilir: [bilissel-duygu-duzenleme-olcegi-cocuk-formunun-bddo-tc-toad.pdf](#)